

A. PHẠM VI:

1. Văn bản: Sang thu, Nói với con.
2. Tiếng Việt: Nghĩa tường minh và hàm ý.
3. TLV: Nghị luận về một đoạn thơ, bài thơ (lí thuyết và cách làm).

B. NỘI DUNG:

I. Kiến thức cơ bản:

1. Văn bản:

* Sang thu:

- Khổ 1: Cảm nhận tín hiệu thu sang trong không gian gần và hẹp: Với các tín hiệu hương ổi, gió se, làn sương chùng chình, nhà thơ ngỡ ngàng “Hình như thu đã về”.

- Khổ 2: Cảm nhận chuyển biến của đất trời sang thu trong không gian dài rộng: Sự thay đổi của tạo vật theo chiều hướng tương phản: sông dềnh dàng <> chim vội vã. Đặc biệt là hình ảnh giàu sức gợi cảm: đám mây mùa hạ vắt nửa mình sang thu → Sự cảm nhận tinh tế, cảm xúc say sưa, tâm hồn giao cảm với thiên nhiên của nhà thơ.

- Khổ 3: Cảm nhận thời tiết sang thu bằng tâm tưởng, suy tư:

Sự chuyển biến của các hiện tượng tự nhiên cho thấy hạ nhạt dần, thu đậm nét hơn (vẫn còn... nắng, voi dần con mưa, sấm ... bớt...). Hai câu thơ cuối vừa mang nghĩa tả thực (sang thu, sấm thưa và nhỏ dần, không đủ sức lay động hàng cây đã bao mùa thay lá), vừa mang nghĩa ẩn dụ: con người từng trải sẽ vững vàng hơn trước những thử thách của cuộc đời.

→ Đất trời sang thu khiến lòng người băng khuâng, gợi bao suy nghĩ về đời người lúc sang thu.

* Nói với con:

- Cha nói với con về cội nguồn sinh dưỡng của con người là gia đình và quê hương.

- Cha nói với con về những phẩm chất đức tính cao đẹp của người đồng mình, về sức sống mãnh liệt của người đồng mình, về truyền thống quê hương và niềm mong ước của người cha mong con hãy kế tục xứng đáng truyền thống ấy.

2. Tiếng Việt: Nghĩa tường minh và hàm ý.

- Nghĩa tường minh là phần thông báo được diễn đạt trực tiếp bằng từ ngữ trong câu.

- Hàm ý là phần thông báo tuy không được diễn đạt trực tiếp bằng từ ngữ trong câu nhưng có thể suy ra từ những từ ngữ ấy.

3. Tập làm văn: Nghị luận về một đoạn thơ, bài thơ.

- Nghị luận về một đoạn thơ, bài thơ là trình bày nhận xét, đánh giá của mình về nội dung và NT của đoạn thơ, bài thơ ấy.

- ND và NT của đoạn thơ, bài thơ được thể hiện qua ngôn ngữ, hình ảnh, giọng điệu... Bài nghị luận cần phân tích các yếu tố ấy để có những nhận xét, đánh giá cụ thể, xác đáng.

- Bài nghị luận về một đoạn thơ, bài thơ cần có bố cục mạch lạc, rõ ràng, có lời văn gợi cảm, thể hiện rung động chân thành của người viết.

- Bố cục bài NL về một đoạn thơ, bài thơ:

+ MB: Giới thiệu đoạn thơ, bài thơ và bước đầu nêu nhận xét, đánh giá của mình (nếu phân tích một đoạn thơ nên nêu rõ vị trí của đoạn thơ ấy trong tác phẩm và khái quát nội dung cảm xúc của nó).

+ TB: Lần lượt trình bày những suy nghĩ, đánh giá về nội dung và NT của đoạn thơ, bài thơ.

+ KB: Khái quát giá trị, ý nghĩa của đoạn thơ, bài thơ.

II. LUYỆN TẬP:

PHIẾU SỐ 1

Mở đầu bài thơ Nói với con, Nhà thơ Y Phương viết:

“Chân phải bước tới cha

Chân trái bước tới mẹ

Một bước chạm tiếng nói

Hai bước tới tiếng cười.”

Câu 1: Ghi lại chính xác 7 dòng tiếp theo những dòng thơ trên.

Câu 2: Cách miêu tả bước chân con “chạm tiếng nói”, “tới tiếng cười” có gì đặc biệt? Qua đó, tác giả đã thể hiện được điều gì?

Câu 3: Viết đoạn văn trình bày suy nghĩ của em (khoảng 2/3 trang giấy thi) về quan niệm: ***Được sống trong tình yêu thương là hạnh phúc của mỗi con người.***

PHIẾU SỐ 2

Cho đoạn thơ:

“Con ơi tuy thô sơ da thịt

Lên đường

Không bao giờ nhỏ bé được

Nghe con”

Câu 1: Tìm thành phần gọi - đáp trong những dòng thơ trên.

Câu 2: Xác định hàm ý trong những câu thơ trên. Qua đó, em hiểu điều lớn lao nhất mà người cha muốn truyền cho con qua những câu thơ trên là gì?

Câu 3: *Bốn câu đầu bài thơ “Nói với con” của nhà thơ Y phượng đã diễn tả thật mộc mạc mà sinh động, sâu sắc tình yêu thương của cha mẹ đối với con.*

Coi câu đã cho là câu mở đầu của một đoạn văn, hãy viết tiếp thành đoạn văn khoảng 10 câu theo phép lập luận tổng hợp - phân tích – tổng hợp. Trong đoạn, sử dụng một câu có thành phần phụ chú và phép nối liên kết câu.

PHIẾU SỐ 3

Mở đầu bài thơ “Sang thu”, Hữu Thỉnh viết:

“Bỗng nhận ra hương ổi

Phả vào trong gió se

Sương chùng chình qua ngõ

Hình như thu đã về.”

Câu 1: Xác định thành phần tình thái trong đoạn thơ trên? Giải nghĩa từ “chùng chình”.

Câu 2: Nhận xét cách tổ chức, sắp xếp trật tự từ trong nhan đề bài thơ “Sang thu”? Cho biết phương thức biểu đạt chính của đoạn thơ?

Câu 3: Câu thơ: “Sương chùng chình qua ngõ” sử dụng phép tu từ nào? Nêu tác dụng của phép tu từ đó

Câu 4: Hình ảnh ngõ trong đoạn thơ trên có thể hiểu là cầu nối thời gian giữa hai mùa. Trong khổ thứ hai của bài “Sang thu” cũng có một hình ảnh mang ý nghĩa tương tự. Đó là hình ảnh nào? Nêu cảm nhận của em về hình ảnh đó.

Câu 5: Phân tích khổ thơ trên bằng đoạn văn quy nạp khoảng 12 câu để làm rõ những cảm nhận tinh tế của tác giả trước biến chuyển của đất trời từ hạ sang thu. Trong đó có sử dụng câu bị động và câu có thành phần khởi ngữ (gạch chân).

Câu 6: Xác định nghĩa tường minh và hàm ý hai câu thơ cuối bài thơ Sang thu.